

Συνέντευξη στο NEW TIMES Αύγουστος 2014

**Παναγιώτης ( Τάκης) Βαρελάς**  
**«Δεν υπάρχει τέχνη για την τέχνη,**  
**όπως δεν υπάρχει ιατρική για την ιατρική.»**

Μετά από 4 χρόνια ο ζωγράφος **Παναγιώτης( Τάκης) Βαρελάς** παρουσιάζει σε τρεις ζωγραφικές ενότητες με γενικό τίτλο <<Μετ' άλλων ανθρώπων έργο II>>, τη νέα του δουλειά στη έκθεση που φιλοξενείται από **16 Σεπτέμβρη έως και τις 30 Σεπτέμβρη 2014 στο Κέντρο Τεχνών <<Μελίνα Μερκούρη>> Ηρακλειδών 66 και Θεσσαλονίκης στο Θησείο** . Η έκθεση τελεί υπό την αιγίδα του Δήμου Αθηναίων και του ΟΠΑΝΔΑ.

Με αφορμή την έκθεση συναντήσαμε τον Τάκη Βαρελά στη Σαλαμίνα εκεί που ζει και εργάζεται. Η συζήτηση ανοικτή, χωρίς περιστροφές. Μπήκαμε κατευθείαν στο θέμα, αλώστε το δελτίο τύπου της έκθεσης δεν άφηνε περιθώρια για προλόγους και εισαγωγές

***κ. Βαρελά, ο τίτλος «Μετ' άλλων ανθρώπων έργο», μας προδιαθέτει για ευρύτερη ερμηνεία***

Πράγματι ο τίτλος της έκθεσης φεύγει πέρα από τα όρια του διττού. Στην εποχή μας, εποχή δύσκολή κατά κοινή ομολογία, ακούγονται και γράφονται πολλά για την τέχνη, τις τάσεις και τα ρεύματα της.

Για το πώς και από πού, δηλαδή, εμπνέονται οι εικαστικοί το έργο τους και σε τελευταία ανάλυση, σε ποιους απευθύνονται.

Οι ζωγράφοι και οι καλλιτέχνες, δεν έχουν πολλούς δρόμους να ακολουθήσουν για να εμπνευστούν, πέρα από το, να παρατηρούν, να αναλύουν, να συνθέτουν το έργο με βάση αυτά που συμβαίνουν γύρω τους.

Από την άποψη αυτή ο δημιουργός είναι το ένα μέρος.

Το άλλο ,είναι η αντανάκλαση της κοινωνικής πραγματικότητας όπως αυτή την αντιλαμβάνονται να συντελείται και να επικαιροποιείται στην εποχή της. Σε χρόνο δηλαδή, που συμβαίνουν τα πράγματα και τα γεγονότα γύρω τους.

Ότι αποτυπώνεται στο έργο τους, με όποια μορφή και όποιο περιεχόμενο, όπως η χαρά, η λύπη, η πίκρα, ο πόνος, η βία, τα μέταλλα, τα καράβια, οι επισκευές , οι άνθρωποι οι εργαζόμενοι στα χωράφια και στα ναυπηγεία , και βάλτε ότι άλλο θέλετε είναι το άλλο μισό του έργου.

Είμαστε λοιπόν συνδημιουργοί και συνοδοιπόροι στην εποχή μας.

***Τα τελευταία χρόνια ήρθαν στη ζωή τα πάνω κάτω, έχω την αίσθηση ότι η κοινωνία κοιτά στα μάτια τους καλλιτέχνες και τους ζητά να πάρουν θέση να ενεργοποιηθούν, ποιος πιστεύεται ότι πρέπει να είναι ο ρόλος τους***

Τίποτε δεν μπορεί να γίνει μόνο παρατηρώντας, αναλύοντας και συνθέτοντας αν όλα αυτά δεν συνοδεύονται από την δράση. Σε καμία επιστήμη, κοινωνία, ήπια ή βίαια, δεν γνωρίζω οι ανάγκες να λύθηκαν με διατυπώσεις και ευχολόγια, επιθυμίες και προσδοκίες.

Πάντα συνοδεύονταν από την δράση των κοινωνικών δυνάμεων που με την δυναμική τους έπαιζαν ρόλο καταλύτη στις εξελίξεις.

Η τέχνη όμως, έχει την ικανότητα να φωτίζει, και να ανοίγει δρόμους σε κάθε περίοδο και εδώ τίθεται το δίλλημα για τους δημιουργούς, που πολύ σωστά επισημαίνετε.

Ξέρετε κ. Κτενά ο όρος «Τέχνη της Αντίστασης» είναι όρος που διατυπώθηκε αρχικά στη χώρας μας. Πραγματώθηκε με την συμμετοχή χιλιάδων καλλιτεχνών που στήριξαν το λαό σε δύσκολες φάσεις και περιόδους, όπως της Ναζιστικής κατοχής, της μεταπολεμικής εποχής, στην πάλη για την δημοκρατία. Οι καλλιτέχνες δημιούργησαν για τις ανάγκες των

αγώνων του λαού εμπνευσμένα έργα, παρακαταθήκη σήμερα και για τις επόμενες γενιές. Κάθε εποχή λοιπόν έχει τους δικούς της σταυρούς και απαιτεί τους δικούς της σταυρωμένους και εδώ στους δύσκολους καιρούς του ψέματος η αλήθεια για να λάμψει είναι έργο και των καλλιτεχνών. Έτσι λοιπόν το πρώτο που χρειάζεται σε δύσκολους καιρούς, είναι η τόλμη. Το δεύτερο για ποιιάς τάξης το συμφέρον θα μιλήσεις. Το τρίτο, αυτό που θα πεις, να γίνεται εύχρηστο όπλο, πυροκροτητής των εξελίξεων για το συμφέρον της τάξης που γράφεις. Το τέταρτο, να βρεις τον τρόπο, για το πώς, θα φτάσει το έργο όσο γίνεται πιο μακριά. Το πέμπτο, να είσαι συνοδοιπόρος, με αυτούς για τους οποίους γράφεις, ζωγραφίζεις και μιλάς.

Δεν ανακάλυψα εγώ τα παραπάνω, άπλα, έχουν την ισχύ τους γιατί πραγματώθηκαν από τον μεγάλο δημιουργό- συγγραφέα και ποιητή Μπερτολ Μπρεχτ το 1935, τότε που ο φασισμός εδραιωνόταν στην Γερμανία και ετοιμαζόταν να σφαγιάσει την ανθρωπότητα. Αυτός ο ρόλος των καλλιτεχνών, σήμερα είναι επίκαιρος όσο ποτέ άλλοτε.

### ***Τέχνη για την τέχνη ή τέχνη για την κοινωνία;***

Δεν υπάρχει τέχνη για την τέχνη, όπως δεν υπάρχει ιατρική για την ιατρική.

Ο όρος, τέχνη για την τέχνη, από την φύση του είναι αντιδιαλεκτικός, ακόμη και με όρους αγοράς να τον δούμε, δεν υφίσταται. Όλα τα επαγγέλματα που γεννήθηκαν μέχρι σήμερα, υπηρετούσαν και υπηρετούν τις κοινωνικές ανάγκες στην εποχή τους και αν θέλετε, να πάμε ακόμα πιο βαθιά, οι ανάγκες τις κοινωνίας, έγιναν, από κοινωνικό αγαθό, προϊόν, εμπόρευμα, κέρδος, συμφέρον, τάξη, εξουσία και από αυτή την άποψη η τέχνη από κοινωνικό αγαθό έγινε εμπόρευμα

Τα ρεύματα και οι τάσεις στην τέχνη ζουν την εποχή τους. Η κυριαρχία της μιας ή της άλλης τάσης, προσδιορίζεται κατά κύριο λόγο από το τι θέλει και τι εξυπηρετεί την εκάστοτε κυρίαρχη τάξη.

Στις τέχνες γενικότερα αλλά και στη ζωγραφική ιδιαίτερα η μορφή, η φόρμα, οργανώνει το περιεχόμενο. Τα εκφραστικά μέσα, τα υλικά, σε τελευταία ανάλυση η τεχνοτροπία, τα ευρήματα που θα βρει ο κάθε δημιουργός θα πρέπει να αποτυπώνουν τον ρεαλισμό με αντικειμενικά κριτήρια και όχι υποκειμενισμούς που όπως γίνεται συνήθως αντί να ανοίγουν τους ορίζοντες των ανθρώπων πρακτικά, τους κλείνουν.

Δεν συμφωνώ με την ταλαιπωρία των ανθρώπων. Η τέχνη έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα. Είναι γνώση και οι καλλιτέχνες οφείλουν να την παραδώσουν στην κοινωνία με την καθαρή τους ματιά όχι παιδεύοντας τους θεατές αλλά εκπαιδεύοντάς τους. Είμαι απόλυτα πεισμένος ότι, αν το έργο, έχει την αισθητική αρμονία και σαφές περιεχόμενο και έχει να πει κάτι, τότε, «... ακόμα και με ένα camel παπουτσιών να έχει ζωγραφιστεί, τότε θα το πει...», έλεγε και ο μεγάλος μας Μποστ.

### ***Σημειώνουμε από το Δελτίο τύπου που εκδόθηκε από τον Οργανισμό Πολιτισμού Αθλητισμού Νεολαίας Δήμου Αθηναίων για την έκθεση του Παναγιώτη ( Τάκη) Βαρελά***

Με στόχο μία <<ζωντανή>> τέχνη, ο δημιουργός μιλά για τον << πολίτη του μόχθου>>, την καθημερινότητα, την αγωνία και τον αγώνα του. Έργα φιλοτεχνημένα με μεικτή τεχνική, παστέλ, ακρυλικό και λάδι, <<χωρίς ιδιαίτερους ρεαλιστικούς φορμαλισμούς>>, όπως σημειώνει στον κατάλογο που συνοδεύει την έκθεση ο Χρίστος Σκαλκώτος <<αποδίδουν τονικές και πλαστικές αξίες, άλλοτε με την κυβιστική δυναμική της γραφής του και άλλοτε με τη χρωματική του ρεαλιστική αντικειμενικότητα>>.

Στην πρώτη ενότητα, το άσπρο και το μαύρο οδηγεί τα <<γιομάτα κούραση και ικανοποίηση>> χέρια των ανθρώπων της αγροτικής γης, <<όταν ο ήλιος γέρνει πάνω απ' τα βουνά... πάνω από τα ποτάμια και τα λιόδεντρα>>, όπως αναφέρει στο ποίημά του ο Γ. Μπίμης. Εδώ, οι <<Θεριστές>>, <<Η σπορά>>, η <<Συγκομιδή>>... συναντούν τα έργα της

σειράς <<Μάζεμα της ελιάς>>. Ακολουθούν <<κραυγές από πέτρα... φωνές της ψυχής...>> , με την κυριαρχία του σύγχρονου και απρόσωπου αστικού τοπίου. Την έκθεση ολοκληρώνει μία μεγάλη ενότητα που είναι άρρηκτα δεμένη με τη σκληρή δουλειά στη Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη. Το κόκκινο του πόνου και της δύναμης, συντροφεύει το <<αδούλωτο φως του ήλιου>>, δίνοντας σάρκα και οστά στα έργα <<Διαδήλωση>>, <<Καρνάγιο>>, <<Μεταλλεργάτης>>, τη σειρά με το <<Πέραμα>>, αλλά και στο εμβληματικό έργο <<Μαζί>>.

Τα εγκαίνια της έκθεσης θα γίνουν την Τρίτη 16 Σεπτεμβρίου 2014, ώρα 7.30μμ

**Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 30/9 και θα λειτουργεί καθημερινά . Τρίτη έως Σάββατο 10:00-20:00, Κυριακή 10:00-14:00 Δευτέρα κλειστά.**